

УДК 332.122:338.43:339

Мережко Володимир Миколайович

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, обліку та
оподаткування*

*Вінницький навчально-науковий інститут
економіки*

*Західноукраїнського національного
університету*

ORCID: 0000-0001-8704-3211

DOI: <https://doi.org/10.25313/3083-7782-2026-6-11>

СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Анотація. Вступ. У сучасних умовах розвитку національної економіки дослідження сільських територій має особливе значення для забезпечення економічної стійкості держави, продовольчої безпеки та соціальної стабільності. Воєнні виклики, демографічні зміни, міграційні процеси та руйнування інфраструктури зумовлюють необхідність формування нових стратегічних підходів до відновлення та модернізації сільських територій.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад стратегічного розвитку сільських територій в умовах євроінтеграційних процесів, визначенні основних напрямів підвищення їх соціально-економічної стійкості та конкурентоспроможності, а також адаптації вітчизняної практики управління сільським розвитком до європейських підходів і стандартів.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад стратегічного розвитку сільських територій в умовах євроінтеграції, визначення напрямів підвищення їх соціально-економічної стійкості, конкурентоспроможності та адаптації вітчизняної практики управління до європейських підходів і стандартів.

Матеріали і методи дослідження. Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці з питань стратегічного розвитку сільських територій, нормативно-правові акти у сфері регіонального і сільського розвитку, матеріали міжнародних організацій, аналітичні звіти щодо реалізації політики розвитку сільських територій та євроінтеграційних перетворень. У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, зокрема: методи аналізу та синтезу, метод порівняння, логічного узагальнення та інші.

Матеріали і методи. Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці, нормативно-правові акти, матеріали міжнародних організацій та аналітичні звіти щодо розвитку сільських територій. Застосовано системний підхід, а також методи аналізу і синтезу, порівняння та логічного узагальнення.

Результати. Встановлено, що стратегічний розвиток сільських територій ґрунтується на довгострокових управлінських рішеннях, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності територій, покращення якості життя населення та ефективне використання ресурсного потенціалу. Адаптація до європейських підходів передбачає модернізацію механізмів управління, розвиток місцевого самоврядування, стратегічного планування та впровадження принципів сталого розвитку. Визначено основні напрями підвищення ефективності розвитку сільських територій України: техніко-технологічне оновлення аграрного сектору, підтримка підприємництва, цифровізація виробничих і управлінських процесів, розвиток інфраструктури та екологічно орієнтованих інвестицій. Обґрунтовано, що забезпечення соціально-економічної стійкості сільських територій потребує комплексного підходу, який поєднує розвиток людського капіталу, інфраструктурну модернізацію, підтримку бізнесу та зміцнення інституційної спроможності громад.

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Перспективи. Подальші дослідження доцільно спрямувати на вивчення механізмів відновлення та розвитку сільських територій у післявоєнний період.

Ключові слова: стратегічний розвиток, сільські території, управління, відновлення, спільна аграрна політика, регіональний розвиток, євроінтеграція, сталий територіальний розвиток, державно-приватне партнерство.

Постановка проблеми. У сучасних умовах значних змін у розвитку національної економіки, питання сільських територій набуває особливого значення для забезпечення економічної стійкості держави, продовольчої безпеки та соціальної стабільності. Євроінтеграційний курс України формує нові вимоги до сучасної системи управління сільським розвитком, адаптації інституційного середовища та впровадження принципів курсу сталого територіального розвитку відповідно до стандартів Європейського Союзу. Водночас війна, демографічні зміни, руйнування інфраструктури та міграційні процеси актуалізують потребу у формуванні нових стратегічних підходів до відновлення і модернізації сільських територій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над дослідженням проблем розвитку територіальних громад, аграрного сектору, сільських територій працювали: Альбещенко О. С., Висоцький Т., Кифяк В. І., Корженівська Н. Л., Короляк О. О., Ластовченко П. В., Чорнобай Л. М. та інші. Водночас сучасні виклики, пов'язані з євроінтеграційними процесами, необхідністю післявоєнного відновлення та забезпеченням конкурентоспроможності сільських територій, зумовлюють потребу в подальшому дослідженні стратегічних напрямів їх розвитку та адаптації до європейських стандартів.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад стратегічного розвитку сільських територій в умовах євроінтеграції, визначення напрямів підвищення їх соціально-економічної стійкості, конкурентоспроможності та адаптації вітчизняної практики управління до європейських підходів і стандартів.

Матеріали і методи дослідження. Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці з питань стратегічного розвитку сільських територій, нормативно-правові акти у сфері регіонального і сільського розвитку, матеріали міжнародних організацій, аналітичні звіти щодо реалізації політики розвитку сільських територій та євроінтеграційних перетворень. У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Для узагальнення теоретичних підходів до стратегічного розвитку сільських територій застосовано методи аналізу та синтезу. Метод порівняння використано для дослідження особливостей розвитку сільських територій. Системний підхід дав змогу розглядати сільські території як комплексну соціально-економічну систему. Метод логічного узагальнення застосовано для формулювання висновків і розроблення пропозицій щодо вдосконалення стратегічного управління розвитком сільських територій в умовах євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сільські території сьогодні розглядаються не лише як просторове середовище аграрного виробництва, а як багатофункціональна система, що поєднує економічну, соціальну, екологічну та інституційну складові. Саме тому стратегічний розвиток села повинен базуватися на принципах інклюзивності, децентралізації, екологічної відповідальності та інноваційної модернізації.

Стратегічний розвиток сільських територій є комплексним поняттям в основу якого формують довгострокові управлінські рішення, що спрямовані на підвищення рівня конкурентоспроможності територій, якості життя населення та забезпечення збалансованого використання наявного ресурсного потенціалу. У країнах Європейського Союзу основою розвитку сільських територій є концепція багатофункціональності села, що передбачає диверсифікацію економічної сфери, підтримку локального підприємництва, розвиток зеленого туризму, цифрові трансформації та екологізацію виробничих процесів. Ефективність реалізації стратегічних пріоритетів значною мірою залежатиме від здатності держави та територіальних громад забезпечити інституційну стійкість, інноваційну активність та інтеграцію сучасних управлінських підходів.

Євроінтеграційні процеси формують необхідність адаптації української системи регіонального управління до європейських практик просторового розвитку. Особливого значення набуває імплементація підходів Спільної аграрної політики ЄС, що орієнтується на підтримку фермерства, розвиток сільської інфраструктури, екологічну модернізацію та забезпечення соціальної згуртованості територіальних громад. «У динамічному середовищі зміни тенденцій й умов ведення підприємницької діяльності дієвим практично-орієнтованим підходом є процесуальний підхід до управління бізнесом, який спрямований на приведення у відповідність внутрішніх процесів відповідно до вимог зовнішнього середовища» [1, с. 72].

Важливою складовою стратегічного розвитку є інституційна спроможність територіальних громад. «Економічний розвиток територіальної громади проявляється у зростанні місцевої економіки збільшенні обсягів виробництва і послуг, створенні нових підприємств і робочих місць, зростанні доходів населення та бюджету, підвищенні якості життя мешканців» [2].

У процесі децентралізації громади отримали значно ширші можливості щодо управління ресурсами, планування місцевого розвитку та залучення інвестицій. Разом із тим ефективність реалізації стратегічних

програм їх розвитку значною мірою залежить від управлінських кадрів та здатності до міжсекторальної взаємодії, а посилення інституційної спроможності територіальних громад у створенні передумови для більш ефективного використання інструментів розвитку, зокрема європейських механізмів підтримки. У даному контексті чільне місце посідає Спільна аграрна політика Європейського Союзу, яка спрямована на досягнення стабільності сільськогосподарського виробництва, продовольчої безпеки та забезпечення сталого розвитку сільських територій, а її реалізація доповнює національні підходи до управління на регіональному рівні й сприяє більш ефективному стратегічному розвитку в умовах євроінтеграційних процесів.

Спільна аграрна політика це система інструментів Євросоюзу, спрямована на підтримку сільськогосподарських виробників, продовольчу безпеку, сталий розвиток сільських територій та захист природних ресурсів [3]. Серед преференцій такої політики важливе місце займають: розширення можливостей доступу вітчизняних аграрних виробників до фінансових ресурсів, підтримка комплексного розвитку сільських територій, стимулюючі заходи щодо впровадження інноваційних рішень і цифрових технологій у процеси агровиробництва. Напрями надання підтримки на розвиток сільських територій відображено на рис. 1.

Рис. 1. Напрями надання підтримки на розвиток сільських територій на основі САП ЄС
Джерело: сформовано автором на основі матеріалів досліджень [3; 4; 8]

Водночас значна увага приділяється досягненню стабільності на аграрних ринках, впровадженню та поширенню екологічно орієнтованих підходів до систем господарювання та формуванню умов для збалансованого розвитку територіального розвитку, що сприяє збереженню сільських поселень і зростанню якості життя населення.

Підвищення соціально-економічної стійкості та конкуренто-спроможності сільських територій є одним із пріоритетних завдань політики сучасного розвитку в умовах євроінтеграції. Поглиблення співпраці України з Європейським Союзом визначає нові вимоги й до функціонування сільських територій, які пов'язані не лише з ефективністю господарської діяльності, а й із забезпеченням якості життя населення, збереженням ресурсів навколишнього природного середовища та розвитком місцевого самоврядування.

Таблиця 1

**Детермінанти соціально-економічної стійкості та конкурентоспроможності
сільських територій в умовах євроінтеграції**

Детермінанти	Сутнісне значення	Цільова спрямованість
Економічна	Диверсифікація виробництва та підтримка підприємництва	Зростання доходів і зайнятості
Соціальна	Розвиток людського капіталу та соціальних послуг	Підвищення якості життя населення
Інфраструктурна	Модернізація транспортної та цифрової інфраструктури	Посилення інвестиційної привабливості
Інституційна	Підвищення ефективності місцевого управління	Зміцнення спроможності громад до сталого розвитку

Джерело: складено автором з використанням матеріалів досліджень [1; 3; 5]

Соціально-економічна стійкість сільських територій визначається здатністю громад адаптуватися до викликів зовнішнього та внутрішнього характеру, підтримувати стабільність економічної системи та забезпечувати належний рівень соціального добробуту в громаді. «Повоєнна реальність сільських територій України характеризується поєднанням багаторівневих викликів, які суттєво ускладнюють їх життєздатність, економічну активність і соціальну стійкість» [5, с. 198]. В умовах воєнних ризиків, демографічних та кліматичних трансформацій, глобальної конкуренції особливого значення набуває контент довгостроковій життєздатності територій та формування відповідних механізмів, що цьому сприяють. Передумовою зміцнення стійкості є диверсифікація економічної діяльності, оскільки традиційна орієнтація сільських територій суто на виробничій сфері у сільському господарстві значно обмежує можливості розвитку та посилює залежність від кон'юнктурних коливань на аграрних ринках. Відтак, розвиток переробної галузі, зеленого туризму, ремісництва, надання логістичних послуг та цифрового підприємництва забезпечить додаткові джерела надходжень та сприятиме формуванню нових робочих місць.

«Сільські території займають понад 80% площі ЄС. Вони мають важливі природні й культурні ресурси та відіграють ключову роль у забезпеченні продовольства і збереженні довкілля» [6]. Європейський досвід свідчить, що конкурентоспроможність сільських територій дедалі більше визначається не лише обсягами виробництва продукції, а й якістю людського капіталу, рівнем розвитку інфраструктури та інноваційною активністю. Тому важливим аспектом стратегічного розвитку доцільно вважати інвестування у професійну освіту, розвиток підприємницьких компетенцій, розвиток сучасних цифрових знань та впровадження відповідних технологій. Підвищення цифрової грамотності сприяє розширенню доступу до ринків збуту, фінансових послуг та освітніх ресурсів.

Трансформація підходів до управління сільськими територіями передбачає активізацію участі місцевого населення у процесах прийняття рішень. Практика держав-членів Європейського Союзу показує високий рівень результативності партнерських моделей розвитку, які ґрунтуються на співпраці органів місцевого самоврядування, бізнесу, громадських організацій та жителів громад, що дозволяє більш ефективно враховувати місцеві потреби та реалізовувати проекти, спрямовані на довгостроковий розвиток територій. «Прагнення України інтегруватися в європейську спільноту вимагає розробки заходів та механізмів сталого розвитку українського села та якомога швидше прийняття рішень у цій сфері людського розвитку нашої країни» [7].

У контексті євроінтеграції особливого значення набуває впровадження принципів сталого розвитку, які передбачають збалансоване поєднання економічних, соціальних та екологічних цілей та завдань. Орієнтація на європейські стандарти управління має на меті підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу сільських територій, збільшення їх можливостей щодо міжнародного співробітництва та формуванню умов для довгострокового економічного зростання.

Складовою трансформації системи публічного управління в умовах євроінтеграції є впровадження адаптаційних механізмів управління сільським розвитком відповідно до європейських підходів і стандартів у вітчизняну практику, що передбачає його узгодження з національними особливостями соціально-економічного розвитку, ресурсним потенціалом територій та інституційними можливостями органів місцевого самоврядування.

У європейській моделі розвитку сільських територій сільська місцевість розглядається не лише як простір аграрного виробництва, а як багатофункціональна територія, яка спроможна забезпечує економічні, соціальні, культурні та екологічні функції. У зв'язку з цим пріоритетного значення набуває формування сприятливих умов для розвитку підприємництва, підтримки місцевих ініціатив, збереження людського капіталу та підвищення якості життя населення. Одним із ключових принципів європейського підходу є децентралізація управлінських процесів, де передача ширших повноважень органам місцевого самоврядування сприяє більш ефективному використанню ресурсів та врахуванню специфічних потреб кожної території. Для України цей напрям набуває особливої актуальності в контексті зміцнення спроможності територіальних громад, удосконалення стратегічного планування та підвищення відповідальності місцевих органів влади за результати розвитку.

У Резолюції Європейського парламенту від 17 червня 2025 року наголошується, що політика згуртованості продовжує виконувати роль одного з ключових інструментів децентралізованої підтримки регіонального розвитку [8]. Документ акцентує увагу на необхідності розширення фінансових можливостей для сільських територіальних громад, зокрема шляхом збільшення обсягів попереднього фінансування та авансових платежів. Такий підхід сприятиме реалізації локальних ініціатив і проєктів невеликого масштабу, для яких своєчасне залучення фінансових ресурсів є визначальним чинником успішного впровадження.

Характерною особливістю європейських практик є орієнтація на партнерську взаємодію між органами влади, бізнесом та громадянським суспільством. З огляду на сучасні виклики та потреби сільського розвитку важливого значення набуває створення спеціалізованих платформ і партнерських мереж, покликаних забезпечити поширення інноваційних підходів і підтримати реалізацію концепції Smart Villages [9]. Така модель забезпечує узгодження інтересів різних груп населення та сприяє формуванню проєктів розвитку, що враховують довгострокові потреби територій, а залучення громадськості до процесів планування та реалізації управлінських рішень підвищує рівень довіри до влади та ефективність використання бюджетних ресурсів.

Адаптація європейських стандартів також передбачає запровадження сучасних механізмів моніторингу та оцінювання результативності реалізованих програм (табл. 2). Перехід від оцінки окремих заходів до аналізу досягнутих соціально-економічних результатів дозволяє своєчасно коригувати стратегічні пріоритети та підвищувати ефективність управлінських рішень. Водночас важливим залишається формування системи показників, яка відображає не лише економічні результати, а й соціальні та екологічні аспекти розвитку.

Таблиця 2

Основні елементи адаптації управління сільським розвитком до європейських підходів

Елемент адаптації	Практичне значення	Досягнутий результат
Стратегічне планування	Формування довгострокових цілей розвитку територій	Підвищення результативності управлінських рішень
Партнерська взаємодія	Залучення бізнесу та громадськості до управління	Узгодження інтересів учасників розвитку
Децентралізація управління	Розширення повноважень місцевого самоврядування	Зростання спроможності громад
Моніторинг і оцінювання	Контроль досягнення запланованих результатів	Підвищення ефективності використання ресурсів

Джерело: складено автором з використанням матеріалів досліджень [4; 6; 7; 9]

Адаптація до європейських стандартів відкриває для України можливості модернізації сільської економіки, просторового розвитку та покращення життя населення. Особливе значення в процесі адаптації набуває впровадження принципів сталого розвитку. Європейські стандарти передбачають забезпечення балансу між економічними інтересами, соціальними потребами населення та вимогами щодо охорони навколишнього природного середовища. Це обумовлює необхідність інтеграції екологічних критеріїв у процеси стратегічного планування та впровадження ресурсозберігаючих технологій й екологічно відповідальних форм господарювання.

У сучасних умовах важливим чинником ефективного управління стає цифровізація управлінських процесів. Використання цифрових інструментів забезпечує прозорість діяльності органів влади, спрощує

взаємодію з населенням та створює додаткові можливості для моніторингу реалізації програм розвитку. Поширення електронних сервісів сприяє підвищенню якості управлінських послуг, а також зміцненню інституційної спроможності громад.

«Стратегічні напрями трансформації регіональних економічних відносин значною мірою ґрунтуються на засадах сталого розвитку сільських територій» [10]. Водночас перспективи сталого розвитку сільських територій значною мірою залежать від ефективної взаємодії державних інституцій, бізнесу та міжнародних партнерів. Використання можливостей програм Європейського Союзу, транскордонного співробітництва та міжнародної технічної допомоги створює додаткові ресурси для модернізації громад і реалізації інвестиційних проєктів. Особливого значення набуває розвиток людського капіталу через підвищення рівня освіти, професійної підготовки та цифрової грамотності населення. Підтримка молодіжних ініціатив і підприємницької активності формує передумови для закріплення молоді на сільських територіях та забезпечення їх довгострокової соціально-економічної стійкості.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Стратегічний розвиток сільських територій в умовах євроінтеграції є складним багаторівневим процесом, що потребує поєднання економічних, соціальних, екологічних та інституційних механізмів. Адаптація вітчизняної практики управління сільським розвитком до європейських підходів і стандартів передбачає комплексну модернізацію управлінських механізмів, орієнтовану на розвиток місцевого самоврядування, партнерську взаємодію, стратегічне планування та впровадження принципів сталого розвитку. Реалізація таких підходів сприятиме підвищенню ефективності управління сільськими територіями та створенню передумов для їх довгострокового соціально-економічного зростання.

До основних напрямів підвищення ефективності розвитку сільських територій України в умовах європейської інтеграції належать техніко-технологічне оновлення аграрного сектору, підтримка виробників, розширення можливостей для малого і середнього бізнесу, а також впровадження цифрових рішень у виробничу та управлінську діяльність. Особливо важливим є вдосконалення транспортної, комунальної та соціальної інфраструктури, розвиток екологічно орієнтованих інвестиційних проєктів та впровадження сучасних підходів до управління сільськими територіями.

Визначено, що забезпечення соціально-економічної стійкості та конкурентоспроможності сільських територій в умовах євроінтеграції потребує застосування системно- комплексного підходу, який поєднує розвиток людського капіталу, модернізацію інфраструктури, підтримку підприємницької діяльності, цифровізацію та зміцнення інституційної спроможності громад. Реалізація зазначених напрямів створюватиме передумови для підвищення якості життя населення та забезпечення сталого розвитку сільських територій у довгостроковій перспективі.

Перспективи дослідження. Подальші дослідження доцільно спрямувати на вивчення механізмів відновлення та розвитку сільських територій у післявоєнний період. Особливої уваги потребують питання підвищення інвестиційної привабливості громад, формування ефективних моделей управління місцевим розвитком та удосконалення інструментів підтримки підприємництва.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Кифяк В. І. Стратегічне управління конкурентними перевагами аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2023. № 7–8. С. 70–77. DOI: 10.32702/2306-6792.2023.7-8.70
2. Короляк О. О. Інституційна спроможність територіальних громад як чинник економічного розвитку України. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2025. № 5 (58). DOI: 10.25313/2617-572X-2025-5-10973
3. Висоцький Т. Інтеграція до ринку ЄС відкриє аграріям доступ до підтримки, програм і нових можливостей. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/a97e4a8d-7206-45a2-ab97-e82eef176d00?lang=uk-UA&title=TarasVisotskii&isSpecial=true> (дата звернення: 17.04.2026).
4. Готовність українського аграрного сектору до вступу до ЄС: прогрес та перспективи. *Центр економічної стратегії*. URL: https://ces.org.ua/agro_zapyska/ (дата звернення: 22.04.2026).
5. Ластовченко П. В. Стратегія соціально-економічного розвитку сільських територій у період повоєнного відновлення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 10. С. 95–101. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.10.195>

6. Гбур З. European approaches to the development of rural areas through deepening decentralization and local leadership. *Український інститут майбутнього*. 2026. URL: <https://uifuture.org/statti/rozvytok-silskyh-terytoriy/> (дата звернення: 17.04.2026).
7. Альбещенко О. С. Європейський досвід забезпечення сталого розвитку аграрного сектора сільських територій. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-1>
8. European Parliament resolution of 17 June 2025 on strengthening rural areas in the EU through cohesion policy. URL: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA\(2025\)772902](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA(2025)772902) (дата звернення: 15.04.2026).
9. Preparatory Action — Smart Rural Areas in the 21st Century — Bis Final Report. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/pmf/rural-areas/smart-rural-areas-21st-century_en (дата звернення: 15.04.2026).
10. Корженівська Н.Л., Чорнобай Л.М. Соціально-економічні проблеми сталого розвитку сільських територій. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 69. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-18>

References

1. Kyfiak, V.I. (2023). *Strategichne upravlinnia konkurentnymy perevahamy ahrarnykh pidpriemstv* [Strategic management of competitive advantages of agricultural enterprises]. *Ahrosvit*, 7–8, 70–77. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.7-8.70> [in Ukrainian].
2. Koroliak, O.O. (2025). *Instytutsiina spromozhnist terytorialnykh hromad yak chynnyk ekonomichnoho rozvytku Ukrainy* [Institutional capacity of territorial communities as a factor of Ukraine's economic development]. *Publichne administruvannya ta natsionalna bezpeka*, 5(58). <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2025-5-10973> [in Ukrainian].
3. Vysotskyi, T. (2026). *Intehratsiia do rynku YeS vidkryie ahrariiia dostup do pidtrymky, prohram i novykh mozhlyvostei* [Integration into the EU market will open access to support, programmes, and new opportunities for farmers]. <https://me.gov.ua/News/Detail/a97e4a8d-7206-45a2-ab97-e82eef176d00?lang=uk-UA&title=TarasVisotskii&isSpecial=true> [in Ukrainian].
4. Tsentr ekonomichnoi stratehii. (n.d.). *Hotovnist ukraïnskoho ahrarnoho sektoru do vstupu do YeS: Prohres ta perspektyvy* [Readiness of the Ukrainian agricultural sector for EU accession: Progress and prospects]. https://ces.org.ua/agro_zapyska/ [in Ukrainian].
5. Lastovchenko, P.V. (2025). *Stratehiia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku silskykh terytorii u period povoiennoho vidnoulennia* [Strategy for the socio-economic development of rural areas during the post-war recovery period]. *Investytsii: Praktyka ta Dosvid*, 10, 95–101. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.10.195> [in Ukrainian].
6. Hbur, Z. (2026). *European approaches to the development of rural areas through deepening decentralization and local leadership*. *Ukrainskyi instytut maibutnoho*. <https://uifuture.org/statti/rozvytok-silskyh-terytoriy/> [in English]
7. Albeshchenko, O. S. (2022). *Yevropeyskyi dosvid zabezpechennia staloho rozvytku ahrarnoho sektora silskykh terytorii* [European experience in ensuring sustainable development of the agricultural sector of rural areas]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 37. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-1> [in Ukrainian].
8. European Parliament. (2025). *European Parliament resolution of 17 June 2025 on strengthening rural areas in the EU through cohesion policy*. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA\(2025\)772902](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA(2025)772902)
9. European Commission. (n.d.). *Preparatory action — Smart rural areas in the 21st century: Final report*. https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/pmf/rural-areas/smart-rural-areas-21st-century_en
10. Korzhenivska, N.L., & Chornobai, L.M. (2024). *Sotsialno-ekonomichni problemy staloho rozvytku silskykh terytorii* [Socio-economic problems of sustainable development of rural areas]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 69. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-18> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 04.05.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.05.2026

Дата публікації: 01.06.2026

Merezhko Volodymyr

*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of
Economics,
Accounting and Taxation
Vinnytsia Educational and Scientific Institute
of Economics of
West Ukrainian National University*

STRATEGIC DEVELOPMENT OF RURAL TERRITORIES IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

Summary. Introduction. Introduction. In the context of ongoing transformations of the national economy, the development of rural areas is becoming increasingly important for ensuring economic resilience, food security, and social stability. Military challenges, demographic changes, migration processes, and infrastructure destruction necessitate the formation of new strategic approaches to the recovery and modernization of rural territories.

Purpose. The purpose of the study is to substantiate the theoretical and methodological foundations of the strategic development of rural areas under European integration processes, identify key directions for enhancing their socio-economic resilience and competitiveness, and adapt domestic rural development management practices to European approaches and standards.

Materials and methods. The research is based on scientific publications, legal and regulatory documents, materials of international organizations, and analytical reports on rural development and European integration. The study employed a systems approach, along with methods of analysis, synthesis, comparison, and logical generalization.

Results. The study establishes that the strategic development of rural areas is based on long-term management decisions aimed at increasing territorial competitiveness, improving the quality of life of the population, and ensuring the efficient use of available resources. Adaptation to European approaches requires the modernization of governance mechanisms, the development of local self-government, strategic planning, and the implementation of sustainable development principles. The main directions for improving the effectiveness of rural development in Ukraine include technological modernization of the agricultural sector, support for entrepreneurship, digitalization of production and management processes, infrastructure development, and the implementation of environmentally oriented investment projects. It is substantiated that ensuring the socio-economic resilience and competitiveness of rural areas requires a comprehensive approach that combines human capital development, infrastructure modernization, business support, digital transformation, and strengthening the institutional capacity of local communities.

Prospects. Further research should focus on the mechanisms for the recovery and development of rural areas in the context of Ukraine's post-war economic transformation.

Key words: strategic development, rural areas, governance, recovery, Common Agricultural Policy, regional development, European integration, sustainable territorial development, public-private partnership.